

Krakov (Kraków)

Celý výlet, tři dny cestování po věžích Polského Krakova a okolí, pro nás začal 6.5.2023 ráno v 6 hodin na pražském hlavním nádraží. Sešli jsme se tu parta "Pražáci", abychom využili nejrychlejší český vlak Pendolino a nechali se jím odvézt do Ostravy na hlavní nádraží, kde jsme se v půl desáté sešli s ostatními přáteli z našeho klubu z různých koutů naší země. Sešlo se nás 28 + 2 malí rozhlednáři. Jarda, který celý výlet zorganizoval, zavolal řidiči objednaného autobusu a ten do pár minut přijel. Na předním skle bylo na A4 velké logo klubu s nápisem Zájezd z České republiky. Za drobného mrholení jsme vyrazili.

Jarda nám před každou zastávkou přečetl z připraveného listu něco o objektu, na který jsme se právě chystali. Prvním navštíveným byl Kościół Wszystkich Świętych v městečku Gliwice. Původně zde stával kostel dřevěný z roku 1250, v letech 1470–1504 byl na jeho místě postaven kostel zděný. Během času byl mnohokrát přestavován, naposledy v letech 1930–33. Gotická kostelní věž je vysoká 64 metrů včetně 5metrového kříže. Před kostelem už na nás čekal polský průvodce, vybral od nás peníze na vstupné a vzal nás dovnitř. V prvním patře kostela jsme si prohlédli jeho zajímavý model a různé nákresy. Na vyhlídkový ochoz věže ve výši 57,5m nás zavedlo 245 schodů. Za dobrého počasí bývají vidět Beskydy i Jeseníky, dokonce i slovenský Gerlach, ale dobré počasí bylo to, co nám dnes chybělo. Díky vytrvalému dešti jsme na odkrytém ochozu viděli pouze městečko samotné. Před odjezdem jsme ještě v krátkosti nahlédli i do interiéru kostela.

Po necelé půlhodině jízdy přišla zastávka u Wieża Ciśnień (vodárenská věž) v městečku Zabrze. Konstrukci 46 metrů vysoké věže tvoří 8 pilířů, nádrž je kryta mansardovou střechou, zakončenou lucernou. Ve spodní části jsou tři využitelná podlaží, ve kterých dnes sídlí muzeum těžby a uhlí. V části jednoho patra také sídlí kavárna s prosklenou pozorovací konzolí. Prohlédli jsme si výstavu, shlédli i krátký film o věži, vystoupali nahoru a přes dešťové kapky si prohlédli v podstatě opět jen okolí věže.

Další zastávkou byly těžní věže bývalého dolu KWK Polska v městečku Świętochłowice. Důl vznikl v roce 1873 sloučením několika důlních polí. Několikrát změnil jméno, naposledy v roce 1972, kdy byl spojen s dolem "Prezydent". V roce 1995 byl definitivně uzavřen. Revitalizace celého místa byla dokončena v roce 2015 s nákladem asi 6 milionu PLN. Přístupná je Šachtová věž – Basztowa. Byla postavena v roce 1908. Jde o čtyřpatrovou budovu, jejíž výška činí 32,5m. Na vyhlídku vede 159 schodů nebo lze využít výtah. Déšť byl stále silnější a vytrvalejší, z věže jsme viděli jen nejbližší okolí.

Kolem půl třetí jsme dojeli do města Chorzów k rozhledně Vež Szyb Prezydent, 42,5 metrů vysoké těžní věži z roku 1933. Na vyhlídkovou plošinu vede 201 schodů, a i tady byl výhled díky dešti velmi omezený.

Následoval přejezd k Planetariu Śląskie. Největší a nejstarší Slezské planetárium a observatoř bylo založeno v roce 1955 jako první instituce tohoto druhu v Polsku. V současné době je jedním z nejmodernějších vědeckých parků na světě. Kopule planetária má 23 metrů a slouží jako plátno. Kromě neobvyklého projektoru nabízí Slezské planetárium dalekohled s 30 cm objektivem, který umožňuje obdivovat vesmír při téměř 800násobném zvětšení. Středisko má vlastní seismickou a klimatologickou stanici. V letech 2018–2022 proběhla rozsáhlá rekonstrukce, při které byla postavena 25m věž, na které byla zřízeno optické zařízení camera obscura.

V pokladně planetária, ke kterému jsme museli jít několik set metrů pešky, jsme zjistili, že se zrovna koná Cosmicon – Slezský festival fantazie. Planetárium bylo plné přednášek,

soutěží, focení a tomu i přizpůsobené ceny vstupného a celý program. To ale nebyl důvod, proč jsme se nakonec na věž nedostali. Nejde o klasickou rozhlednu, ale speciální pozorovatelnou, kdy je k její návštěvě nutný sluneční svit. Výhled z ní, údajně není. Sluneční svit jsme neměli, a prohlédnout si věž i bez něj nás nepustili.

Totálně promoklí a mírně zklamaní jsme se vrátili do autobusu. Odhlasovali jsme změnu programu, další věž v tomto počasí nemá smysl, vyrazíme směr Krakov a navštívíme dva polské hrady. Prvním z nich byl Zamek Będzin ve stejnojmenném městečku. Hrad je příkladem obranné stavby z poloviny 14 století, v listinách je poprvé zmiňován od roku 1349. V roce 1364 sem zavítal i německý císař a český král Karel IV. V polovině čtrnáctého století byla postavena věž typu bergfried, válcového tvaru, na čtyřbokém soklu. Původně byla čtyřpodlažní, při romantické novogotické obnově zámku v roce 1834 bylo zbouráno poslední patro a na vrchol věže postaveno cimbuří. Věž dnes slouží jako vyhlídka a vede na ní 109 schodů. Když jsme přijeli k hradu, začalo se vyjasňovat, ale přijeli jsme necelou půl hodinu před zavírací hodinou a pustili nás pouze na prohlídku věže. Trochu jsme si to vynahradili návštěvou vyhlídky vedle hradu, odkud jsou opravdu pěkné výhledy na samotnou stavbu.

Vrátili jsme se do autobusu a vyrazili do městečka Rudno na zámek Tenczyn, otevřeném do 19 hodin. Hrad stojí na bývalém sopečném kuželu nad vsí Rudno. První písemná zmínka pochází již z roku 1308. Hrad měl tři křídla, byl obehnan opěrnou zdí, na severu byly vyztuženy vstupní bašty (barbakán) a z jihu byly vystavěny dvě pětiboké věže. V roce 1748 nebo 1768 hrad v důsledku úderu blesku vyhořel a od té doby chátral. V roce 2008 bylo založeno občanské sdružení Zachraňte Tenczyn, v červenci 2016 byla zřícenina hradu otevřena návštěvníkům. Hrad je celkem rozsáhlý a je možné si jej prohlédnout samostatně bez průvodce. Má vyhlídkovou věž, v době naší návštěvy nepřístupnou. Pěkné výhledy na hradní jádro i do okolí nabízí také poslední patro hradního paláce.

Po návštěvě hradu jsme vyrazili do Krakova. Nejdříve jsme kousek od centra vysadili osmičlennou skupinu "Krakovkáři". Byli to lidé, kteří s námi druhý den nešli do solného dolu Wieliczka a udělali si vlastní program. Naše skupina "Weličkáři" přijela do hotelu Petrus na okraji Krakova v 8 hodin večer. Hotel nabízel pouze snídaně, museli jsme proto najít nějaké místo, kde se navečeříme. Podařilo najít pizzerii otevřenou až do 23h vzdálenou od hotelu téměř 2km.

Po brzké nedělní snídani jsme v 8h usedli do autobusu a vyrazili na prohlídku solného dolu Wieliczka, jejíž začátek jsme měli objednaný na 8:50. Solný důl Wieliczka se nachází v západní části podkarpatských solných ložisek, jejichž stáří se odhaduje na cca 15. milionů let. Byl v provozu nepřetržitě od 13. století až do roku 1996, kdy byla průmyslová těžba ložisek kamenné soli v dole zastavena. Důl patří k nejstarším světovým solným dolům vůbec a je zapsán na Seznamu světového dědictví UNESCO. Celková délka chodeb dosahuje 300 km, veřejnosti jsou přístupné zhruba 2% z celkové délky, ca 3,5km. Přístupné chodby se prostírají na 9 úrovních, které jsou propojeny velkými komorami, speciálními tunely a výtahy.

K dolu jsme přijeli včas, po malém nedorozumění nám byla přidělena polská průvodkyně Agnieszka stylově oblečena v hornickém úboru. Hned po příchodu do dolu nás čekal sestup po 380 schodech (z celkových 800) do hloubky 64 metrů. Postupem času jsme se sestoupili až do 135 metrů. V chodbách je stabilní počasí 14-16 stupňů. Co jsme si všechno prohlédli je nejlépe vidět na fotografiích. Ať už to byly nádherné sochy – různé postavy od Koperníka, sousoší, dělníků, koňů až po Kristovu večeři. Prohlédli jsme si také

techniku, pomocí které se dříve sůl těžila, dřevěné konstrukce, kapli, jezírka se solankou, zdobené sály...

Nejznámější z dolu je monumentální kaple sv. Kingy. Nachází se v hloubce 101 metrů pod zemí a je největším sálem ve zpřístupněné části dolů. Kromě nádherných lustrů zde najdeme sochy a reliéfy vytesané do stěn. Mimo jiné i vlys Poslední večeře páně dle obrazu da Vinciho. Po skončení standardní prohlídky je možné si ještě prohlédnout muzeum těžby. S paní Agnieszkou jsme domluvili "velmi rychlou pětiminutovou prohlídku", která nakonec trvala půl hodiny. Ale muzeum rozhodně stojí za vidění. Poté nás obrovské rychlovýtahy vrátili zpět na zem. Doslova i přeneseně.

Od dolu jsme se vydali na nedalekou "Promoční věž" neboli "Tężnia Solankowa", unikátní stavbu s 22 metrů vysokou věží. Ta je známá jako solný inhalátor a v podstatě rozprašuje solanku extrahovanou z dolu. Budova včetně věže je ze dřeva a trnkových větví, které se používá ke zvýšení koncentrace soli ve slaném nálevu. Přirozeně zde vzniká solný aerosol podobný tomu z mořského pobřeží. Funguje jako obrovský vzduchový filtr. Podporuje léčbu onemocnění dýchacích cest a také pomáhá čistit dýchací cesty. Vstup do věže je volný, bez průvodce. Jediné omezení je nahoru na vyhlídkovou plošinu, kam je možný vstup maximálně 10 lidí, což nekompromisně hlídá turniket. Lístky do věže jsem zakoupila u automatu a pro ušetření času jsem vzala rovnou pro všechny, kteří tam s námi byli. Věž jsme si se zájmem prohlédli, opravdu se tu jinak dýchalo. Vrškem stavby vede vyhlídková cesta, využili jsme zajímavých zákoutí a udělali několik společných fotografií.

Po Wieliczce následoval návrat do Krakova. Řidič nás vysadil pár metrů od centra s tím, že sraz je v 16 hodin na nábřeží pod hradem na velkém parkovišti. V plánu byly návštěvy Wieża ratuszowa + Wieża kościoła Mariackiego (Bazylika Mariacka) a dvou věží hradu Wawel – Wieża Zygmuntowska (Katedra Wawelska) + Baszta Sandomierska. Ve městě se k nám přidali někteří ze skupiny Krakovkářů.

Ve věži baziliky probíhají prohlídky pouze po 12 lidech v časových intervalech 30 minut. Šest z nás se nás dostalo hned na první prohlídku. Někteří jsme to přijali s povděkem, neboť jsme dali přednost individuální prohlídce centra Krakova - náměstí, bývalé tržnici a také ochutnání místních specialit v cukrárně u náměstí. Ostatní účastníci si prohlédli věž radnice a přesunuli se na hrad Wawel, kde navštívili dvě hradní věže a nádvoří.

Na nábřeží jsme se před čtvrtou hodinou sešli úplně všichni a včas. Kromě autobusu. Stačil ale jeden telefon, vysvětlení a přijel. Zavezl nás tentokrát na Wież Sanktuarium w Łagiewnikach. Svatyně Božího milosrdenství je římskokatolická Bazilika zasvěcená úctě k Božímu milosrdenství a místo odpočinku Faustyny Kowalské, řeholnice Kongregace Matky Božího Milosrdenství nazývané i Ježíšovou sekretářkou a apoštolkou kanonizovanou katolickou církví v roce 2000. Nová bazilika byla postavena v letech 1999 až 2002 na místě původního novogotického klášterního komplexu z roku 1862. Svatyni navštívili nejen miliony poutníků z celého světa, ale i tři papežové. Pojme asi 5 000 lidí a hlavní kaple má 1 800 míst. Oltář v hlavní svatyni ukrývá obraz Božího milosrdenství a ostatky svaté Faustyny. Budova byla postavena tak, aby připomínala loď a má 77 metrů vysokou vyhlídkovou věž, která se podobá stožáru. Jezdí na ní výtah, pokud jej k výjezdu na vyhlídkovou plošinu ve výšce 41 m nepoužijete, musíte zdolat kolem 300 schodů. Z vrcholu je nádherné panorama Krakova a za pěkného počasí jsou vidět údajně i Tatry.

Bylo kolem půl šesté, když jsme z něj odjížděli. Jardův plán vrátit se do ubytování byl osazenstvem autobusu přehlasován a zamířili jsme na Kopiec Kościuszki. Kościuszkova mohyla, která na něm stojí, je jedna ze čtyř krakovských mohyl navršených polským

národním hrdinům. Tadeáš Kościuszki (1746-1817) byl polský a americký generál, pevnostní inženýr, účastnil se americké války za nezávislost, roznítil protiruské hnutí v rozdělovaném Polsku a byl nejvyšším vůdcem povstání v roce 1794. Stavba mohyly se nachází na vrcholu kopce Sikornik [šikorňik] v západní části Krakova 326 metrů nad mořem. Má průměr základu 80 m, na vrcholu 8,5 m a výšku 34,1 m. Objem tělesa činí 64 134 m³, sklon svahu 50°. Její stavba byla zahájena v roce 1820, dokončena i přes technické a finanční problémy 1823. V důsledku silných lijáků v roce 1997 byla vážně poškozena, náklady na renovaci činily 14,7 milionu PLN. Znovu zpřístupněna veřejnosti byla 10.11.2002. Součástí volné prohlídky muzea je i možnost navštívit točitými cestami vrcholek mohyly. Je z daleký výhled na město i vzdálené okolí.

Do ubytování jsme se vrátili v 8 hodin a nechali se vysadit v bistro nedaleko hotelu. Včera jsme se tam chtěli najíst, ale bylo již před zavíračkou. Dnes se nás ochotně ujali. U našeho stolu jsme se při večeři dohodli, že se ještě půjdeme podívat na noční kešku (součást hry Geocaching) kousek od hotelu. Nenašli jsme sice to, co jsme hledali, ale díky tomu jsme vylezli až na vrcholek lomu nad hotelem. Otevřel se nám odtud nádherný panoramatický výhled na celý Krakov a okolí. Byla již tma, takže byly vidět především osvětlené památky v popředí s hradem Wawelem, bazilikou a novou radnicí. Asi polovina z naší skupiny pak večer využila prostor hotelu a společně jsme poseděli, popovídali a ochutnali donesené dobroty, tekuté i pevné. Vzhledem k tomu, že se nás tam sešlo více z Výkonného výboru i Kontrolní komise, probírali jsme i klubové věci.

V pondělí ráno, kdy v Čechách máme svátek, ale v Polsku ne, jsme vstali brzy a posnídali. Všichni jsme včas připravení v autobuse vyrazili pro skupinu Krakovkáři a vrátili se tam, kde už jsme byli včera. Do Łagiewniků navštívit tentorkát Wież Fatimska Sankt. Świętego Jana Pawła II. Kostel, jehož stavba byla zahájena v roce 2008 a jehož základní kámen položil papež Benedikt XVI je součástí Centra Jana Pavla II. Dne 2.4.2016, v předvečer svátku Božího milosrdenství, byla u kostela otevřena věž Fatima. Její stavba trvala rok a půl. V horní části jsou 4 zvony, největší z nich váží 1,5 tuny a byl pojmenován po svatém Ondřeji Bobolovi. Výhled z věže, na kterou k prosklené vyhlídkové plošině ve výšce 50 metrů vede 272 schodů nebo výtah je podobný jako z věže protější. Krakov a za dobré viditelnosti Tatry. Věž s křížem na vrcholu měří 68 m a vzhledem k tomu, že se celé centrum nachází na kopci, je jeho věž nejvyšším vyhlídkovým bodem v hlavním městě Malopolska.

Po návštěvě věže jsme udělali společnou fotku před autobusem a netradičním způsobem poděkovali Jardovi za organizaci tohoto zájezdu. Kolem 11h jsme přijeli pod vrch Chełm vysoký 614 metrů u města Myślenice. Na Chelmu se nachází kovová 15m rozhledna, ze které lze obdivovat panorama Makowski Beskyd, Beskyd Wyspovy, Gorce, Wielickie Foothills, Krakov a za příznivých podmínek také Tatry. Na vrchol kopce je možné se vyvézt lanovkou, jejíž spuštění pro náš zájezd (ve všední den je pouze na objednání) Jarda ve spolupráci s řidičem zařídil cestou. Jednosedačková lanovka překonává výškový rozdíl přes 300 metrů a je se svou délkou 2006 metrů nejdelší sedačkovou lanovkou v Polsku. Rozhledna je od vrchní stanice lanovky jen pár minut chůze, je na ní turniket a vstupné lze zaplatit i platební kartou.

Zpět v v autobuse jsme byli z různých důvodů až před 13h, což nás dostalo do časového skluzu. Vynechali jsme proto další naplánovanou rozhlednu a vyrazili rovnou na Wieżu widokowu w Jordanowie na Hajdówce (534 m n.p.m.) Samotná věž je dosažitelná autem, pro autobus je vjezd do úzké strmé silničky zakázaný. Na 900m pěší cestu k rozhledně s poměrně velkým převýšením, prohlídku rozhledny a na cestu zpět jsme měli asi 40 minut. 18metrová dřevěná stavba ještě voněla dřevem, byla otevřena 31.1.2023. Z jejího

vrcholku, kam vede 80 schodů, lze za skvělého počasí sledovat krásné panorama B. skluzu Makowski, Wyspovy, Gorce, Pasma Policy, masivu Babia Góra a za příznivého počasí i Tatry. Má vysokou konstrukci a poradit by se s ní měli i lidé se strachem z výšek. To mohu potvrdit, výšku si tu návštěvník vůbec neuvědomí.

Nyní nás už čekala poslední rozhledna – Wieża widokowa w Strykszawie. Rozhledna se nachází v hotelovém komplexu Beskidzki Raj. Jedná se o kovovou 25 metrů vysokou věž, v úrovni terénu obehnanu zdí, čímž vytváří prostor pro pořádání různých typů akcí. Má 6 pater, schodiště a balustrády zakončeny dřevem. Na vyhlídkové plošině jsou tabule s panoramaty. Vstup je opět přes turniket, ale je možné platit pouze hotově.

Čas nás dnes tlačil o dost víc než dva předchozí dny. Ve vzduchu visely odjezdy vlaků z Ostravy naplánované mezi 18:40 – 19:13, kdy odjíždí poslední vlak na Prahu. Z této rozhledny musíme vyrazit v 16h. Ukázalo se, že na návštěvu věže budeme mít asi 17 minut. Vše jsme stihli. Nejen prohlídku rozhledny, ale i otištění pamětního razítka a nalezení kešky. V 16:00 jsme všichni seděli v autobuse.

Jenže když se osud rozhodne, že Vám dá kopanec, neutečete mu. Autobus stál na parkovišti těsně u hotelu, abychom to měli k rozhledně co nejbliž. Jedno z aut na parkovišti stálo více do silnice a řidič ho chtěl objet. Nevšiml si, že pravé kolo je nebezpečně blízko u obrubníku, najel na něj a prorazil pneumatiku. Brzy nám došlo, že autobus není auto a výměna pneumatiky bude na delší dobu. Přesto jsme si šli, plni naděje, že to pendolino do Prahy stihneme, dát do hotelové restaurace něco k zakousnutí. Hlad jsme měli, na oběd prostor nebyl a vlastní přivezené zásoby už zmizely.

Když uplynula tři čtvrtě hodina, nám všem Pražákům došlo, že do Prahy dnes vlakem neodjedeme. Z možných variant jsme jednohlasně zvolili noční autobus v 0:55h. V Praze by měl být pět minut před šestou. Jarda stornoval lístky na Pendolino a já objednala lístky na autobus. Počasí jako by nám chtělo vynahradit nesnáze. Nad rozhlednou se objevilo alabastrově modré nebe. Udělali jsme společnou fotografii s rozhlednou, na kterou předtím v časovém presu nebylo ani pomyšlení. Kolem šesté jsme s opraveným kolem odjížděli.

Do Ostravy jsme přijeli chvíli po půl deváté. Brňáci a další Moraváci rychle dobíhali své poslední spoje a my Pražáci jsme se šli podívat do nádražní haly. Jediný otevřený obchod na nádraží byla trafika, ale i z té nás paní už vyháněla. Rychle jsme koupili, co měli – bagety, sušenky, limonády a pivo. Dali jsme se na obvolávání okolních restaurací, abychom našli na ty téměř 4 hodiny čekání nějaký teplý azyl. Byly jsme neúspěšní. Byl svátek, všude zavřeno. Jediné, co se podařilo sehnat, byl jeden z barů v “proslulé” Stodolní ulici.

Všichni jsme se tedy vydali do Stodolní. Nakonec jsme se tam rozdělili. Polovina z nás zůstala v prázdném klidném baru a druhá půlka se vrátila na hlavní nádraží. A před jednou hodinou ráno jsme se všichni potkali na autobusovém nádraží. Autobus byl poloprázdný, jel na čas a i do Prahy dorazil podle jízdního řádu.

(zapsala Dana Voříšková)